

BİR GÜN TEK BAŞINA

Vedat Türkali

Öykü Vedat Türkali'nin *Bir Gün Tek Başına*, isimli romanı, özellikle 1940'lı yıllar sonrası, ülkenin yoğun siyasi panoraması ve dönemde geçen bir aşk hikayesini anlatır. 27 Mayıs akabinde baş karakter üniversite öğrencisi Kenan bir örgüt mensubu olmaktan ve yasa dışı siyasi girişimlerde faal rol oynamaktan gözlem altına alınır. Bu dönemin ardından Kenan politik hayatını bırakacak fakat kendi mesleği öğretmenliğe de geri dönemeyecektir. Kenan, bir kitabevi açar. İşleri umduğunun aksine güzel gitmeye başlar. Zaman içinde kitapçılıkta da kendini geliştirir, aranan ve mesleki gelişim sağlayan eserleri tespit ederek, hayatını ekonomik açıdan düzene koyar.

Kenan, birkaç sene kadar öğretmenlik yapmış, evliliğin ardından işini bırakmış olan Nermin ile evlidir. Nermin hayatını eşi Kenan'a ve ilkokul çağlarındaki kızları Zeynep'e adanmış, uyumlu, iyi bir kadındır. Kendi ailesinde hayatta sadece annesi ve görüşmediği ağabeyi kalmıştır. Kocasını her şeyin üzerinde tutar.

Kenan'ın ailesinin dışında yakınlık kurduğu tek isim çok eski arkadaşı Rasim'dir. Karakterleri ve hayata bakışları Rasim ile son derece farklıdır. Rasim'in gerçekte ne iş yaptığı çok bilinmese de, oldukça iyi para kazanmaktadır. Hafif-meşrep olarak tanınan ve toplum nazarında pek de iyi anılmayan karısı Refiş ile gösterişli bir hayat yaşamaktadır.

Kenan bir akşam arkadaşları ile meyhaneye gittiğinde yirmi iki yaşındaki felsefe öğrencisi Günsel ile tanışır. Günsel'de siyasi örgütlerde aktif görev yapan, hatta birçok konuda lider vasfındaki bir kızdır. Kenan Günsel ile sohbet ettiğinde, eski politik yıllarını, o ortamları ne kadar özlediğini fark eder. Ayrıca, kızıdan da etkilenmiştir, ancak gecenin sonu Kenan için kötü biter. Fazlaca aldığı alkol kanda bir reaksiyon yaratmıştır, Kenan haftalarca kendini bilmez şekilde yatar.

Kenan kendine geldiğinde ilk işi Günsel'i sormak olacaktır. Kitapevindeki yardımcısı Burak'a ve haber alabileceği diğer kişilere gizliden Günsel'i sorar. Kimseden müspet bir yanıt alamayınca üzülür. Aniden Günsel ile tekrar karşılaşır. Kısa zaman sonunda Kenan Günsel'e olan ilgisini aşık eder, kız ilk başta şaşkın ve tedirgin davranırsa da bir zaman sonra yakınlıkları ciddi bir ilişkiye dönüşecektir.

Kenan, Günsel ile Baba diye anılan, ortak siyasi görüşlerinin önderi konumundaki adama gider. Kendisi faal rol oynamaz ama Günsel'in de çalışmasına engel olmaz.

Kenan artık karısı Nermin'den ayrılması gerektiğinin farkındadır, bu düşüncesini O'na da açar, fakat her daim uyumlu görünen Nermin, bu fikri kesinlikle kabul etmeyeceğini, ne olursa olsun kocasından ayrılmayacağını söyler. Kenan'ın evi ile duygusal bağlantısı oldukça azalmıştır, Nermin'i zaten sevmemektedir, kızları Zeynep'e ise, sanki şirin bir komşu kızymış kadar ilgi duymaktadır. Bu esnada Nermin'in annesine memleketlerindeki bir arazilerinden yüklüce para gelmesi şansı doğmuştur, fakat konuyla derinden alakadar olmak gereklidir. Aksi taktirde hem ciddi bir para kaybedilecek, hem de tüm kazanç Nermin'in hayırsız ağabeyine gidecektir. Nermin, Nermin'in annesi ve Rasim bu iş ile meşgul olmaya başlarlar, Kenan'ın da yardımını isterler, fakat Kenan onları çıkarıcılıkla, memleket toprağını haksız yere ele geçirmekle suçlar. Onların yaptıkları kendi siyasi görüşlerine uymamaktadır. Bu konuda annesini ve kayınvalidesini ciddi şekilde eleştirir hatta kırıcı davranır.

Günsel aktif olarak hala siyasi örgüt içinde çalışmaktadır, bu esnada hamile olduğunu fark eder, ancak bu durumu Kenan'a söylemez, Nermin'de hamiledir, O kocasının geri dönmesi umuduyla Kenan'a anlatır, Kenan'ın tepkisi son derece sert olur, ne Nermin'i, ne Zeynep'i ne de doğacak çocuğu gözü görmektedir.

Günsel gözü altına alınır, bir süre geçtikten sonra ise Kenan, Günsel'i ve ailesini ikamet ettikleri yerde bulamaz, sorduklarından doğru dürüst bir cevap alamaz. Son derece kaygılanmaktadır. Nihayetinde Günsel ile karşılaşır, kızın tavırlarında gariplik vardır, hatta imalı sözler etmektedir. Kenan zorlayarak neler olduğunu öğrenmek ister. Günsel ve siyasi çevreden arkadaşları Kenan'ın gizli polis olduğunu düşünmektedir. Hatta bu konuda yargıları kesindir. Kenan kendisi Günsel'e aklar,

fakat son derece kırılır. Hem eski politik kimliğine, hem de izzet-i nefesine ciddi bir hakaret edilmiştir, özellikle kendine en yakın bildiği insan tarafından suçlanmaktadır.

Kenan, psikolojisi yıkık bir halde Nermin'e artık her şeyi geride bırakmak istediğini, evlerine geri döneceğini söyler. Nermin çok mutlu olur. Bir süre sonra da Kenan intihar eder.

Tema

Duygusal Boşluk Ana karakter Kenan, yoğun politik hayattan sonra rutin bir hayata sahip olmanın, sosyal çevresinin değişmesinin ve azalmasının bunalımını yaşamaktadır. Esasen yanlış olduğunu bilmesine rağmen kendisini Günsel ile yakınlaşarak, tekrar o zamanlarında görür.

Aidiyet Hissi Kenan eski siyasi çevresine girecek gücü ve coşkuyu kendinde bulamaz ancak kendisini sıradan bir aile babası olarak da göremez. Ait hissedemediği insanlar arasında çöküntü yaşar, iki tarafta da olamamak intiharı ile sonuçlanacaktır.

Kişiler

Kenan Üniversite öğrencisiyken siyasi olarak aktif bir rol oynamıştır. Gözaltına alınınca polisten dayak yemiş, bu durum onuruna dokunmuş ve kendisini siyasi çevreden uzaklaştırmıştır. Asıl mesleği olan öğretmenliğe de dönmemiş, kitapevi açarak hayatını kazanmıştır. Karısı Nermin ve kızları Zeynep ile sakin, kapalı bir hayat yaşarlar. Bir gece felsefe öğrencisi Günsel ile karşılaşması tüm hayatını değiştirecektir.

Nermin Evlenince asıl mesleği olan öğretmenliği biter. Ev hanımı olarak hayatına devam eder. Kocası Kenan'a ve kızları Zeynep'e düşkün, sakin, uyumlu bir kadındır. Sadece kocası boşanmak istediğinde, engel olmak için çabalar.

Günsel Yirmiiki yaşında bir felsefe öğrencisidir. Aktif olarak örgütte çalışır, daha önce hayatında bir flörtü olmuştur ama ilk ciddi birlikteliği Kenan'dır. Hayatında tutuklanmış ağabeyi Hasan, yeğeni ve aile büyüğü teyzesinden başka pek yakını olmayan fakir bir kızıdır.

Hasan Günsel'in ağabeyidir, işçi sınıfından, eylemlere katıldığı için sürekli gözaltında tutulan bir adamdır.

Selim Nermin'in ağabeyidir. Kız kardeşine ve annesine uzak, menfaatçi bir adamdır.

Sevil Günsel'in örgütten arkadaşı.

Faik Günsel'in örgütten arkadaşı.

Handan Günsel'in çok eski dostudur, O da siyasi cemiyetlerde aktif rol oynar, tıp öğrencisidir.

Teyze Günsel'in hiç evlenmemiş, öğretmen emeklisi teyzesidir. O'nun emekli maaşıyla geçinirler. Teyzenin evinde kalırlar. Nermin'e ve Hasan'ın oğluna bakar. Her şeyde Günsel'i destekler hatta Kenan'ın boşanması halinde karısına ve çocuğuna acımaması, kendisini düşünmesi yönünde Günsel'e telkinlerde bulunmuştur.

Rasim Kenan'ın çok eski arkadaşıdır, hayat görüşleri birbirlerinden taban tabana zıttır. Her zaman Kenan'ı koruyup kollar, esasen maddiyatçı ve çıkarıcı bir adamdır.

Refia-Refiş Rasim'in son derece gösterişli karısıdır. Hafif- meşrep bir kadın olarak bilinir, çokça dedikodusu yapılır.

Mahir Refia'nın akrabası, ünlü bir hekim. Refiş, Mahir'le de kötü şekilde anılmaktadır.

Burak Kenan'ın kitapevinde çalışan öğrenci.

Turgut Hasan'ın küçük oğludur. Teyze ve Günsel'in gözetimindedir, fakat babası çocuğun özgür bırakılmasını istediği için aslında kimse çocukla tam olarak ilgilenmez. Sokak çocuğu gibi büyür.

Matmazel Kenan'ın kitapevinde çalışan, muhasebe işlerine bakan yaşlı bir kadındır. O'nun da polis olduğu söylenmektedir.

Baba Günsel'in bağlı olduğu örgütün lideri, bilge bir adamdır.

Hatice Hanım Baba'nın karısı.

Sermet Günsel'in bir dönem flört ettiği, örgüte mensup genç adam.

Melahat Hanım Nermin'in annesidir. Çok uzun zaman önce kocasından ayrılmış, çocuklarını güçlükle büyütüştür. Oğlu ile ana oğul yakınlıkları yoktur fakat kızı Nermin'e ve torunu Zeynep'e çok düşkündür. Memleketteki araziden gelen parayı kızı ve torunu için elde etmek ister ancak Kenan tarafından ciddi şekilde menfaatçilikle suçlanır.

ANA KARAKTERLER

Kenan

Karakter (Kapalı) Kenan örgütten ayrılması ve evlenip çocuğa karışması neticesinde bir kısır döngü yaşamaya başladı. Zaten bağımlılıklarından kopmakta zorluk çektiğini kendi de kabul ediyordu ama mevcut hiçbir düzene de kendini ait hissedemiyor, mütemadiyen depresif ve melankolik bir hal alıyordu.

Aktiviteler Kenan evi ve işi arasında mekik dokuyan, kitap okumayı, yeni yayınları takip etmeyi çok seven bir adamdı. Günsel ile tanışması ve yakınlıkları akabinde tüm hayatını Günsel'e adadı, aktivitelerini Günsel'in hayat akışına göre tasarladı.

ÖRNEK ANILAR

Bağımlı Kenan'ın sigarayı derin derin içmesi, Günsel'in dikkatini çekmişti. Bir farklılık vardı O'nda. Günsel sorguladığında aslında Kenan, kendi psikolojik durumu ile ilgili önemli bir ayrıntıyı anlatacaktı. "Yakalanmaya göreyim, kolay kolay kopmam tutkularımdan..."

Kıskanç Kenan, Günsel'i delice kıskanıyordu. Bir süre gizlice içinde yaşattı bu duygusunu ancak bir süre sonra saklayamaz hale geldi. Günsel' e de söyledi. "Nasıl kıskanmayayım seni? O kadar gençsin... Sonra o kadar güzelsin ki... Ödüm kopuyor seni bana bırakmayacaklar diye!.."

Yalnızlık Duygusu/ Melankolik Kenan aslında daima kendini yalnız hisseden, melankolik tabiatlı bir adamdı. "Günsel gittikten sonra Kenan her seferinde olduğu gibi korkunç bir yalnızlık duygusuna kapıldı yine."

Bencil Karısı aslında Kenan'ın son derece bencil karakterli bir insan olduğunu biliyordu. Tartışmalarında da bunu, kocasının yüzüne söylemekten kaçınıyordu. "Kimseyi sevemeyecek kadar bencil olduğumu biliyorum.. Hangi zavallıysa onun bunu anlayacağı güne kadar bekleyeceğim."

Ağzı Bozuk Kenan olaylara tepkisini genellikle küfür ederek, bel aşağısı konuşarak gösteren bir adamdı, özellikle yakın arkadaşı Rasim ile birlikte olduklarında argo kelimeler, küfürler havada uçuşur, akla hayale gelmeyecek küfürler edilirdi.

Kendine Güvensiz Kenan'ın hiçbir şekilde kendine güveni, inancı kalmamıştı. Hatta zaman içinde bu duygu O'nu o kadar tesiri altına almıştı ki, kendi içinde yaşadığı gerçekleri Günsel'e de söylenmekten çekinmiyordu. "Belki de hiç sevmeyeceksin beni artık. Anlamadın ki beni. Benimki deli sevgisi sana karşı. Erişemiyorum... Hep yitiriyorum seni...Kirliyim de şimdi, iğrencim...Kendime güvenim de kalmadı..."

Nermin (Kapalı)

Karakter Nermin, kısa bir müddet öğretmenlik yaptıktan sonra aktif, iş hayatından kopmuş, kendisini evine ve ailesine adanmıştı. Kenan'ın ihanetine kadar son derece korumacı, uysal tabiatlı, ideal zevce olarak tanınan bir kadındı ancak uğradığı düş kırıklığı neticesinde karakterinde radikal değişimler oldu, batıl inançlarla hayatı açıklamaya kalkan, inatçı bir kadın haline geldi.

Aktiviteler Nermin'in tüm hayatı ve meşguliyeti evi ve ailesiydi. Evinde kapalı bir hayatı vardı. Çocuğuna bakar, kocası ve yuvasının günlük işlerini yapardı.

ÖRNEK ANILAR

Korumacı Kenan, Nermin'in annesini arsa satımında, çıkarıcı olmakla, kendi menfaatini düşünmekle suçladığında kayınvalidesi çok üzüldü. Nermin daha önce hiç göstermediği ters ve hırslı bir tavırla annesini korumak için Kenan'a çıkıştı. "Annemi ağlatamazsın... Anlıyor musun?.. Ağlatamazsın annemi. Zaten bütün ömrünce ağlamış kadıncağız."

İnatçı Tüm evlilikleri boyunca uysal, uyumlu bir karakter olarak tanınan Nermin, konu boşanma olunca korkunç şekilde inatçı tavırlar sergilemeye başladı. Bu tutumunda hem kocası Kenan'ı çok sevmesi, "Seni sevmeseydim de bırakmazdım." hem de kızını da kendisi gibi boşanmış aile çocuğu olmasından koruma hissiyatı hakimdi. " Zeynep'i babasız bırakacak kadar bencil olamam, izin vermem... Senin olmana da kesinlikle izin vermem."

Batıl Kocası Kenan'ın kendisine, kızlarına ve ailesine olan radikal değişimini Nermin büyüye bağlıyordu. " İnanacağım geliyor nerdeyse.....büyüye" "Nerden biliriz, insanların mutluluğunu kıskanan az mı alçaklar var" Kenan, karısının bu düşüncelerini duyunca çileden çıkıyor, bu kadınla bir zamanlar nasıl evli kaldığını sorguluyordu.

Sulu Gözlü Nermin ve Kenan'ın ayrılıkla ilgili her konuşmaları, Nermin'in ağlama krizleriyle neticeleniyordu. Nermin son derece sulu gözlü, mütemadiyen ağlayan bir kadın olmuştu. "Tutamadı kendini. Tekrar hıçkırıklarla ağlamaya başladı."

Günsel (Kapalı)

Karakter Günsel hayatını siyasete adanmış genç bir hanımdı ama aslında yapı olarak kandırılmaya çok açık, saf bir karakterdi. Erkekler ile az sayıda flörtü olmuştu, O erkekler için gösterişli olmadığını, rüküşlüğüne bildiğinden aşağılık kompleksiydi.Hislerini belli etmektan kaçınan, içe dönük bir kadındı.

Aktiviteler Günsel, her gününü, her saatini örgüt işlerine adanmıştı. Hatta Kenan ile buluşmalarında bile öncelik daima kendi siyasi faaliyetleriydi. İş bulup çalışmaya başladığında da, rutin görevlerini örgüt adına sürdürdü.

ÖRNEK ANILAR

Saf Kenan ve Günsel'in uzun süredir yakınlıkları vardı. Kenan mevcut her şeyi terk edip sadece Günsel ile olmak istiyordu fakat Günsel, Kenan hakkında çıkan gizli polis olduğu söylentilerine Kenan'a hiç sormadan, araştırmadan inanacak hatta fiziksel ve duygusal olarak uzaklaşacak kadar saf karakterdeydi.

Aşağılık Kompleksli/ Kuşkucu Günsel Kenan'a ulaşabilmek için mütemadiyen Kenan'ın evine gizlice telefon ediyordu. Telefonda Nermin'in sesini duyduğunda ise şaşırıyordu, Nermin'in sesinden ve konuşmasından hanımefendi olduğu bariz bir şekilde belli oluyordu. Kendisini ise vasıfları sınırlı bir kadın olarak görüyor, aşağılık kompleksine ve kuşkulara kapılıyordu. " Telefonu kapattığı zaman her yanı tere batmıştı. Eczaneden çıkınca ağır bir yükten kurtulmuştu sanki. Kısa bir süre bekledikten sonra da daha ağır bir yük altına düşmüş gibi oldu.Niye açtım sanki bu telefonu?.. Tam bir hanımefendi. Yoksa Kenan alay mı ediyor beimle?.. Ne aptalım!.. Ya öteki erkekler gibi bir aptal kızı kandırdım, eğlenip gidiyoruz bir süredir diyor."

Rüküş Günsel akranı genç hanımlar gibi giyinmeyi bilemez, beceremezdi, bu durum yakın arkadaşı Handan'ın mütemadiyen kendisi ile dalga geçmesine neden olurdu. "Handan hep takılırdı Günsel'in giyim kuşamdaki umursamazlığına, daha doğrusu beceriksizliğine."

İçe Dönük Günsel, duygularını ne kadar yoğun yaşarsa yaşasın saklayan, kimseyle paylaşmak istemeyen, içe dönük bir kadındı. Kenan, Nermin'in gebeliğini anlattığında da bu konuyu kapattı. " Kapatalım bu konuyu Kenancığım... Memleket bu durumda. Bir sürü sorun...Bakalım ne olacağız?"